

СПЕЦЫЯЛІЗАЦЫЯ — ВЫРАШАЛЬНЫ ФАКТАР ПАВЫШЭННЯ ЭФЕКТЫЎНАСЦІ НАВУКІ

Павышэнне эфектыўнасці сельскагаспадарчай вытворчасці, выхад яе з крызісу непарыўна звязаны з умацаваннем навукі, якая вырашае асноўныя накірункі навукова-тэхнічнага прагрэсу. Дастаткова вялікія маштабы эканомікі АПК, шматпланавасць вытворчасці, перспектывы яе далейшага развіцця выклікаюць неабходнасць аператыўнай і глыбокай распрацоўкі новай тэхнікі і тэхналогіі, тэрытарыяльнай арганізацыі гаспадаркі, планамернага размяшчэння прадукцыйных сіл, мерапрыемстваў павышэння эфектыўнасці вытворчасці, нормаў і нарматываў.

У сувязі з гэтым неабходна адзначыць, што за непрацяглы час у Беларусі створаны навуковы комплекс, які ахоплівае ўсе галіны АПК і дазваляе вырашаць самыя сучасныя задачы, што з'яўляецца заслугай прэзідыума Акадэміі аграрных навук. З гэтага вынікае яго станоўчая ацэнка за справядачны перыяд.

Значная роля НВА «Мехжывтэхабслугоўванне» па навуковым забеспячэнні рамонтна-абслугоўваючай і сельскагаспадарчай вытворчасці. Яно з'яўляецца галаўным па распрацоўцы метадаў і прагрэсіўных тэхналогій мантажу, эксплуатацыі і рамонту машын і абсталявання жывёлагадоўчых фермаў і прамысловых комплексаў, абсталявання і аснасці для мантажу, пусканаладкі, тэхнічнага абслугоўвання і рамонту электратэхнічнага і энергетычнага абсталявання, аховы яго ад карозіі, па абгрунтаванні і ўдасканаленні арганізацыі працы і кіравання вытворчасцю, распрацоўцы эканамічнай і нарматыўнай дакументацыі.

Па выніках даследаванняў закончання распрацоўкі знаходзяць шырокае выкарыстанне на вытворчасці. Для аўтаматызацыі тэхналагічных працэсаў утрыманні жывёлы і тэхнічнага абслугоўвання абсталявання распрацаваны тэхнічныя сродкі кантролю і дыягностыкі найбольш складанага абсталявання жывёлагадоўчых фермаў і комплексаў, аўтаматычная сістэма ахаладжэння малака ў патоку на базе серыйна выпускаемага абсталявання; праведзена работа па мадэрнізацыі даільных устаноў ДАС-2Б пад малакаправод; распрацаваны тэхналагічная схема спрощанай даільнай устаноўкі з малакаправодам пры выкарыстанні дэталей і вузлоў даільнага агрэгата АДМ-8, пад'ёмнае абсталяванне на базе трактара МТЗ-80 (82); удасканалены камплекты тэхнічных сродкаў для станцый тэхнічнага абслугоўвання машын жывёлагадоўлі, пунктаў тэхнічнага абслугоўвання на фермах і комплексах і інш.

Патрабуецца і надалей спецыялізаваць навуковы калектыў на вырашэнні праблемы комплекснай механізацыі і электрыфікацыі вытворчых працэсаў у жывёлагадоўлі, павышэнні надзейнасці машын і абсталявання на фермах і комплексах. Актуальнасць дадзенага накірунку пацвярджаецца цеснай залежнасцю паміж станам сродкаў механізацыі і вытворчасцю прадукцыі на фермах і комплексах і здароўем сельскагаспадарчай жывёлы. Паводле даных А. Ф. Вярцінскага, В. І. Палякова, П. А. Ніканорава, К. Б. Чырукіна, Г. Кільвайна і інш., парушэнне патрабаван-

няў машынай тэхналогіі даення кароў выклікае рост захворвальнасці малочнай залозы клінічнымі і субклінічнымі мастытамі да 29—57%. Паводле даных розных айчынных і замежных крыніц, вядома, што ад кожнай жывёлы дойнага статка, якая перахварэла на мастыт, недаатрымліваюць 300—500 кг малака. З гэтага вынікае эканамічны эффект навуковай і вытворчай дзейнасці ў залежнасці ад стану вырашэння названай праблемы.

На фермах і комплексах назіраецца значны фізічны знос машын і абсталявання. У калгасах і саўгасах толькі Бабруйскага раёна 80—90% даільнага і халадзільнага абсталявання выкарыстоўваецца па-за амартызацыйнымі тэрмінамі службы. У 1992 г. было ўведзена ў дзеянне толькі па адной даільнай і халадзільнай устаноўцы замест 11—14 па плане. Усё гэта патрабуе дадатковых выдаткаў працы і сродкаў на падтрыманне праездольнасці машын і абсталявання на фермах і комплексах, удасканаленне матэрыяльна-тэхнічнай базы спецыялізаваных прадпрыемстваў для выканання рамонтна-абслугоўваючых работ.

Памылковым у гэтых умовах, на наш погляд, было б рашэнне аб пераспецыялізацыі навукова-вытворчага аб'яднання «Мехжывтэхабслугоўванне» на вырашэнне праблем па перапрацоўцы сельскагаспадарчай прадукцыі. Пры такім падыходзе згубіцца навуковы патэнцыял, які фарміраваўся дзесяцігоддзямі. На яго папаўненне іншымі навуковымі арганізацыямі неабходны дадатковы час. Патрабуюцца значныя капітальныя ўкладанні на перааснашчэнне лабараторнай і вытворчай базы. Такое рашэнне выкліча цяжучасць кадраў, якія па сваім кваліфікацыйным узроўні не здолеюць асвоіць незнаёмы ім накірунак.

У цэлым жывёлагадоўчая галіна, у якой з-за няпоўнай комплекснай механізацыі і аўтаматызацыі застаецца высокай удзельная вага ручной працы, у бліжэйшы час не атрымае належнага навуковага забеспячэння. Як вынік, за 1981—1990 гг. прамяя затраты працы на вытворчасць 1 ц малака зменшыліся толькі на 35,6%, прыбаўкі масы буйной рагатай жывёлы — на 23,1, свіней — на 39,1, воўны — на 19,0, яец (на 1 тыс. шт.) — на 29,6%. У сувязі з гэтым неабходна распрацаваць комплекс мер па аказанні практычнай дапамогі сельскагаспадарчай вытворчасці. Адной з першачарговых з'яўляецца распрацоўка навукова-тэхнічнай праграмы па завяршэнні комплекснай механізацыі ў жывёлагадоўлі, вырашэнні задач забеспячэння тэхнічнай эксплуатацыі машын і абсталявання на фермах і комплексах.

Неабходна палепшыць кіраўніцтва эканамічнай навукай. На наш погляд, у Акадэміі аграрных навук мэтазгодна стварыць аддзяленне эканомікі — галоўны каардынацыйны цэнтр па вырашэнні праблем АПК, умацоўваць эканамічныя падраздзяленні, якія атрымалі развіццё ў тэхніка-тэхналагічных і іншых навуковых арганізацыях.